

Колхозин эдл-аху өоднәнә

Запади района „Пролетарская победа“ колхозин ахлаач
Ф. И. Дедова кеси күүндөр

Мана колхозин эдл-аху джил ирдәс хуьрд бәйнә. Джил болгын хдл, укр мал, гахас болн шовуд бсәд йовна. Алар Октябрин 40-ч джилин бидн бидн производствени ик динлвртә ирдәйнәвди: ус, бидг, ноос государствд бгггын цагаснь урд дуусчкван. Государствд мах орулдж бгх зурагын шидрәс күүдәвди. Нидн джиллә дуньгцүлхлә, дундлад нег укр болгьнас ус саадж авалгын 247 литр бсв, хдн болгьнас ноос киргьдә авалгын—250 грамм бсв, зун гектар газр болгьна тоод гахан мах гаргьлгын 10 центнер бсв.



„Пролетарская победа“ колхозин ахлаач Ф. И. ДЕДОВА.
Астахова Р. фото.

Амн болгьна тоод мах, тос, ус гаргьлгьар Америкн Соединени Штатсиг дбрхн джилмүдин эргид күүдә авхин кергт малчир, саальчир икар үстос гаргьлгьнд шин эв-аргь олдж, социалистическ дбрлә делгүлдж новцхана.

Саалин укрмүдиг зунн цагла, сдбни серүнд хәрүлж, халун дбрмүдг хадсн кдк ногьгагьар тетгәж бәәсн учрар, үс гаргьлгьн икв. Урдн кезә чигн ингдә саалин укрмүдиг асрдә халәгьәд уга бәәсн. Тегәд ашнә ил болдж гарв. Нидн джилн июль сарла саалин нег укр болгьнас икарнә тәвсн биннә 230 килограмм үс саадж авсн болхла, эн джил ганьгта болсн биннә, саалин нег укр болгьнас сардан 350 килограмм үс саадж авдн.

Колхозин гурвалч МТФ үс гаргьлгьарн бин-нүр эздәж йовна. Эн ферминг үр Шматько гардджана. Фермин толгьач әврәннә сән седклән бгч кддсн учрар, нидн джиллә дуньгцүлхлә, эн джил дундлад саалин нег укр болгьнас 365 килограмм үсн икар саадж авгдв.

Ах хдбч болдж кдддәж үр Михаил Полякович нидн джил ирг хдл бин деерән даадж авла. Тегәд үр Полякович хдбдән үвл иртә сәәнәр хәрүләд, асрад, чинәтәгьәр бәрсн учрар, үвләс таргьн-цатхлнә, әрүл-менд үвләдәж гаргьв. Эн джил тер хдбдәсн тавад килограмм ноос киргьдә авб. Ах хдбч үр Горобец 1958 джилд хдбдән март сарла хургьлүлдж, зун хдн болгьнас 130 хургь авнав гидж үгән бгв.

Нег цагт шову бсгггынә ферм муугьар кдддә йовла. Эн фермд кдддәжәх колхозникуд кддлмшән сулар кегьәд йовсн учрар, шовуна ферм дала ик ору бгдго билә. Нег така сардан зургьан бндг бггг билә. Нег дакдәж Виноградненск МТС ах әротехник үр Пецей, шову бсгггьнә фермд ирдә гемтә шовудинә әрүләснә йидгьәд, теднә хот-хоолннә әлвгәр бгүләд, шовуд халәдәжәх колхозникудт әврәннә заавран бсгнә хдбн, такасн чинәнә асрад, ддр болгьн бндгдг болв. Энүнә хдбн зун гектар буудән тәрәнә газрин тоод миньгьн бндг авдг болвди. Дундлад бндгдг нег така болгьнас сардан 16—20 бндг авчана вди. Шову халәдәж асрад улс кддлмшән сәәнәр кесхәдг болв. Әв-аргьиннә олад, сәәнәр кдддәж йовсн учрар, колхозин шовуна ферм района цуг колхозмуд дунд негдгч орм эзлв. Государствд бндг орулдж бгх зурагын бидн цагаснь бин күүдәвди.

1960 джилн чилгчәр 3 миньгьн гахата фермтә болх збзтәвди. Джил болгьн зун гектар газр болгьна тоод государствд 40 центнер гахан махн бггдхми. Эн тдр ик чинртә тдр болджана. Бидн әндг күүдәвди. Нидн джиллә дуньгцүлхлә, эн джил гахан мах гаргьлгьн 10 холван бсв. Гахачир дундас бин нүүрт үр Ольга Гребенкина гарв. Кичгьлх гаха болгьнас джилдән 19 кичг авб. Самокормушкениг сәәнәр олздәж, тәрмр люцернәр болн талдан ургьмл ногьгагар хәрүлдж бәәсн учрар, гахас болгьн ддргән 380 грамм бсдәжәв.

1960 джилд укрмүдин тоог 2300, тер тоод саалин 800 укрмүд, гахас—2970, хдл—14500, шовуд—40 миньгь күүрдә бсгахвди. Эн хамгиг күүдәхин тблә бригадсн болн фермсиг гардачир цуг малдан күүрх хот-хоолннә болн хаша-хаацсинә белддәжәхәнә. МТФ-н гардачир Шматько, Подгорный болн Фисенко укр болгьна тоод Тәрднн-шинәгьәр кеси 10-д тонн силос, терүн деер бас бсв болн солос белддә авсн бәәнә Саалин укрмүд бәрх хаша-хаацсинә ясад белдчксн бәәнә. Хдл болн гахас үвлзүлх хаша-хаацсиг, хот-хоолннә белдгьн шидрәс дуусгдхми. Мал үвлзүлгьнә кддлмш эн джил нидкәсн сәәнәр кегдв.

Ода мана чледүд октябр сард мах, үс, бндг икар авхин тблә шундәж бәәцхәнә. Саальчар Рубцова, Тимошевич, Лынико, Демьянко, Дзюба, Харченко, Жукова укр болгьнас джилә зурагьасн давулдж 300—350 килограмм үс саадж авх болдж үгән бгцхәв. Гахач үр Ольга Гребенкина халәдәжәсн гахасан сәәнәр борддәж-таргьлүлдж аргь-чидлән нбл уга ноолддә йовна.

Колхозин эдл-уушиг бргдәжүлхин тблә цуг колхозникуд үнн-гол седкләрин шундәж йовцхана.

Биддә авснә А. МЕЛЬНИКОВ.